

RNDr. Nasir Ahmad Jalili, CSc.

M O S Q U I T O

Ludovíta Fullu 34

841 05 Bratislava

IČO: 37628526; DIČ: 1045701295

+421 (0)911 500 963

e-mail: najmosquito@gmail.com; jalili@dr.com

V Bratislave 30.6.2019

Správa z monitorovania komárov vykonaného dňa 29.6.2019 v meste Komárna
a okolí

Pripravil: **RNDr. Nasir Ahmad Jalili, CSc.**
M O S Q U I T O

Správa z monitorovania komárov vykonaného dňa 29. 6. 2019 v meste **Komárno a okolí**

Je všeobecne známe, že samičky komárov znepokojujú hostiteľa bolestivým cicaním následkami, ale môžu prenášať aj rôzne patogénne agens, ktorými sa pri cicaní infikovali. Z krvi získavajú bielkoviny potrebné na dozrievanie vajíčok a pri cicaní vylučujú do hostiteľského organizmu sliny, ktoré zabraňujú zrážaniu krvi a ako cudzorodé látky vyvolávajú alergické. S bodaním komárov súvisia straty na doživosti a hmotnosti hospodárskych zvierat: u človeka sa výrazne znižuje pracovný výkon. Aj v SR môžu prenášať napr. vírus Ťahyňa, vírus Západonílskej horúčky či dirofilariózu psov prenosnej aj na človeka. Doposiaľ bolo potvrdených 17 ľudských prípadov dirofilariózy i na Slovensku. Komárno tým nebolo výnimkou.

Výdatne dažde v mesiaci máj a jún 2019 spôsobili zvýšenie hladiny spodnej vody všade v SR a tým vytvorili vhodné podmienky pre vývin komárov aj v mnohých častiach katastra mesta Komárna.

Na základe požiadavky a následnej objednávky mesta Komárno zo dňa 28. 6. 2019, som vykonal dňa 29. 6. 2019 monitorovanie aktuálneho výskytu kalamitných komárov v meste a v okolí mesta Komárna.

Aktuálny stav výskytu komárov zo dňa 29. 6. 2019 v nasledujúcich lokalitách a územiach mesta Komárno:

- Lokalita chatky Apáli vedľa mŕtveho ramena rieky Váh stav kalamity 2-3 stupňa, kedy počas prvej minúty napáda človeka cca 50-100 exemplárov komárov. Vo večerných a skorých ranných hodinách je situácia s výskytom komárov ešte horšia.
- Inundácia rieky Váh v úseku železničný most nad riekou Váh – mestská časť Landor = silný kalamitný stav. Podobná situácia je aj pri rieke stará Nitra
- Mesto Komárno - stav vo večerných hodinách na sídliskách v mnohých častiach mesta nepredstavuje kalamitný stav (Obrázok č. 5-9). Zvýšený až kalamitný výskyt pocítia obyvatelia žijúci v blízkosti rieky Váh, Dunaj (začiatok mesta zo smeru Nová Stráž) (Vid': príloha – obrázok č. 2, 3, 14, 15, 16 a 17).
- Lokalita Nová Stráž – stav nie je kalamitný ani vo večerných hodinách (obrázok č. 8 - 10).
- Inundácia rieky Váh v úseku za železnicou traťou smerom do mestskej časti Lándor – stav kalamitný 3 stupňa (obrázok č. 18 -19).
- Lokalita les za obchodným dome Lidl (smerom k Yachclubu ubytovňa a k železničnému mostu nad Dunajom (obrázok č. 2-4) – kalamitný stav
- Stanovište Cintorín (obrázok č. 12-14) – veľmi nízky výskyt komárov. Porast na mestskom cintoríne bol dňa 29.6. 2019 čerstvo pokosený.
- Stanovište Park medzi cestou a Dôstojníckym pavilónom – nízky výskyt komárov (príloha-obrázok č. 11). Porast na mestskom parku bol dňa 29.6. 2019 čerstvo pokosený.
- Stanovište penzión pre kajakárov pri rieke Váh –kalamitný stav 2 stupňa.

Návrh opatrení:

Zo získaných výsledkov monitoringu zo dňa 29. 6. 2019, môžeme vyvodiť nasledujúce opatrenia a závery:

- ✓ Dňa 29. 6. 2019 bol v rámci katastra mesta Komárna zistený kalamitný výskyt komárov hlavne v inundovanom území rieky Váh, Nitry a z časti rieky Dunaj
 - ✓ V zistených lokalitách a územiach katastra mesta Komárno je potrebné bezodkladne aplikovať niektoré v SR zaregistrované insekticídne látky proti dospelým komárom a to pozemnou technikou ULV generátormi
 - ✓ Aplikáciu postreku neodporúčam v mestskej časti Nová Stráž a ani na uliciach mesta, iba ak sa v horeuvedených územiach (Apáli, inundácia rieky Váh vrátane chatového územia a les pozdĺž ul. A. Jedlíka za obchodným domom Lidl smerom k rieke Dunaj) nebude aplikovať insekticíd, v tomto prípade komáre sa v nasledujúcich dňoch opäť objavia v mestských parkoch a záhradách ...
 - ✓ Vzhľadom na ochranu obyvateľov mesta leteckú aplikáciu postreku neodporúčam

Podľa článku Úradu verejného zdravotníctva zverejneného dňa 24.6.2019 o vykonaní lokálneho dezinsekčného zásahu v prípade kalamitného výskytu komárov (<http://www.uvzs.sk>) za nižšie uvedené kritéria sa dá resp. nedá použiť insekticíd proti komárom:

Zásady dezinsekcie:

- a) Dezinsekciu predchádza terénny prieskum záujmového územia, s cieľom nájsť liahniská komárov, určiť ich rozlohu a umiestnenie vo vzťahu k okolitému prostrediu;
- b) Dezinsekciu môže vykonať len oprávnená osoba, s registrovanými prípravkami, spoľahlivou aplikačnou technikou a odborne spôsobilým personálom;
- c) Z hľadiska ochrany zdravia ľudí a nadväzností na širšie ekologické súvislosti, treba zásadne uprednostňovať pozemnú aplikačnú formu pred leteckou;
- d) Len vo výnimočných prípadoch sa môže použiť letecká aplikácia insekticídov za týchto podmienok:
 - môže sa vykonať len so súhlasom orgánu starostlivosti o životné prostredie;
 - nesmie byť zasiahnuté koryto rieky, rybníky, rekreačné vodné plochy a nádrže, nesmú byť zasiahnuté zdroje pitnej vody ani ich ochranné pásma, osídlené oblasti ako intravilány miest a obcí, vrátane chatových osád, rovnako nesmú byť zasiahnuté oblasti chránených mokradí a iné chránené oblasti, miesta chovu včiel a pod.
 - pred vlastným výkonom musí byť podrobne zdokumentované územie, na ktorom sa bude vykonávať dezinsekčný zákrok;

- o zámere vykonať leteckú aplikáciu, vrátane termínu a času jej vykonania, je potrebné informovať obyvateľstvo dotknutých lokalít, vrátane rybárskych a včelárskych združení a vyzvať obyvateľov, aby sa počas vykonávania postreku nezdržovali na vonkajšom priestranstve a zabránili vniknutiu postrekových látok do vnútorných priestorov uzatvorením okien;
- dezinsekcii je potrebné opakovať v 10-dňových intervaloch, až do vyschnutia liahnísk komárov.

Doposiaľ Úrad verejného zdravotníctva SR nemá zverejnenú smernicu o aplikácii dezinsekcii proti komárom.

Na základe pravidelného monitorovania a po zistení a odhadu stavu kalamity (najlepšie biológom – špecialistom na komáre) o používaní resp. nepoužívaní insekticídu sa rozhodne mesto.

Aplikáciu dezinsekčnej látky nad ľudskými sídliskami neodporúča ani Svetová zdravotnícka organizácia.

Návrh opatrení pre ďalšie obdobie:

- Vzhľadom na to, že od pravidelných záplav sú závislé hlavne lužné lesy nachádzajúce sa v inundačnom území riek Dunaja, Váhu, Nitry a Žitavy pre ktoré sú jedným z typických znakov komárie kalamity, je potrebné liahniská komárov sledovať od skorých jarných mesiacov až do jesene (apríl – september).
- V prípade zistenia kalamity je potrebné poskytnúť bezodkladne informácie mestu formou okamžitej správy, inak stačí raz mesačne po pravidelných monitorovaniach.
- Je potrebné monitorovať výskyt všetkých typov liahnísk komárov (periodických a stálych) nie iba v katastri mesta Komárna, ale aj v celom okrese minimálne raz týždenne a v prípade záplav aj častejšie.
- Je potrebné monitorovať aj iných druhov, ktoré majú význam z hľadiska prenosu pôvodcov infekčných chorôb t.j. niektorých arbovírusových infekcií (napr. západonílsky vírus a dirofilariózy psov, ktoré sa môžu prenášať aj na človeka prostredníctvom cicania krvi komármi).

Záver:

- ✓ **Dňa 29. 6. 2019 bol v rámci katastra mesta Komárna zistený kalamitný výskyt komárov hlavne v inundovanom území rieky Váh, Nitry a z časti rieky Dunaj**
- ✓ **Väčšia kalamita komárov v týchto dňoch trvá v povodiach rieky Váh a Stará Nitra a je spôsobená hlavne druhmi komárov *Aedes rossicus*, *Aedes vexans* a *Aedes sticticus*.**

- ✓ V zistených lokalitách a územiach katastra mesta Komárno je potrebné bezodkladne aplikovať niektoré v SR zaregistrované insekticídne látky proti dospelým komárom a to pozemnou technikou ULV generátormi.
- ✓ Aplikáciu postreku navrhujem zrealizovať v skorých ranných a večerných hodinách v závislosti od počasia. Podľa možnosti naraz rôzne časti mesta (napr. 2 časti katastra mesta vrátane chatových území pri rieke Váh).
- ✓ Aplikáciu postreku neodporúčam za dažďového počasia a ani v Prírodných Rezerváciách.
- ✓ Aplikáciu postreku neodporúčam v mestskej časti Nová Stráž a ani na uliciach mesta, iba ak sa v horeuvedených územiach (Apáli, inundácia rieky Váh vrátane chatového územia a les medzi obchodným domom Lidl a železničným mostom nad riekou Dunaj) nebude aplikovať insekticíd, komáre sa v nasledujúcich dňoch opäť objavia v meste
- ✓ Vzhľadom na ochranu obyvateľov mesta leteckú aplikáciu postreku neodporúčam

V Bratislave dňa 30. 6. 2019

doc. RNDr. Nasir Jalili, CSc, MPH

Obrázková príloha:

Obrázok č. 1. Vstup do mesta Komárna od Novej Stráži

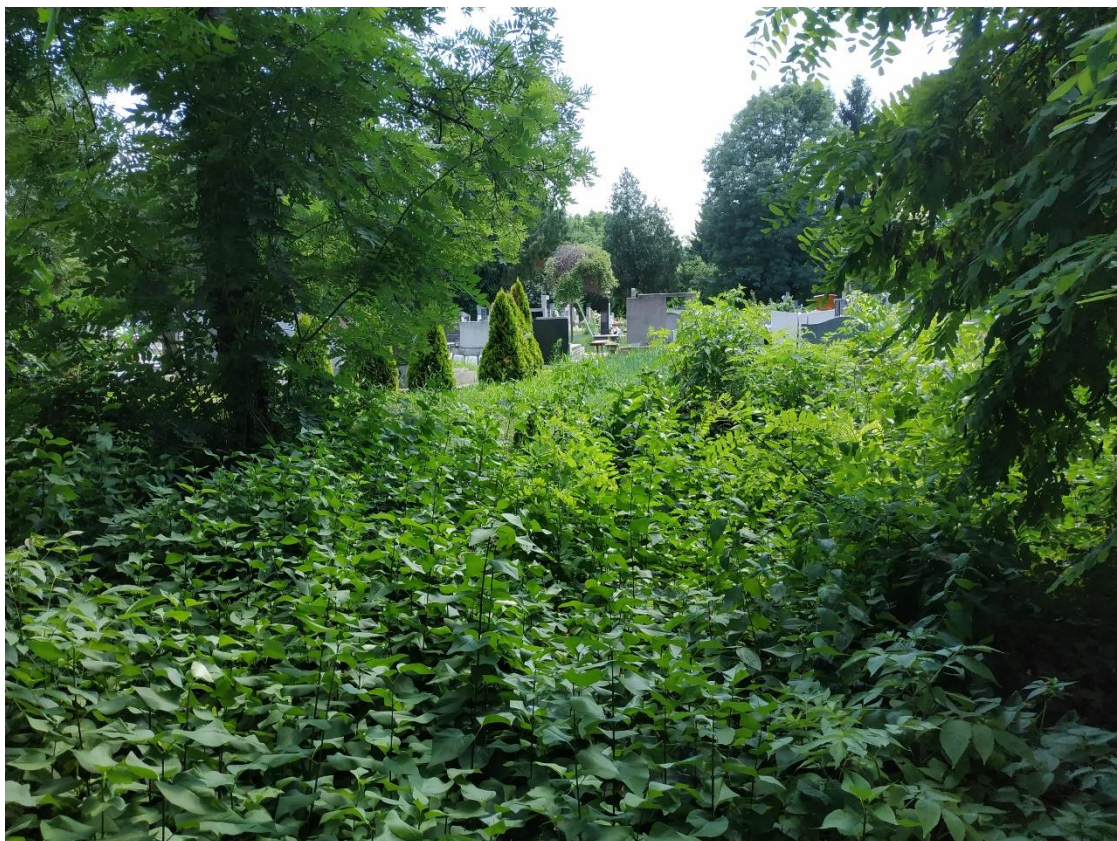

Obrázok č. 2. Rieka Dunaj pri železničnom moste medzi SR a H

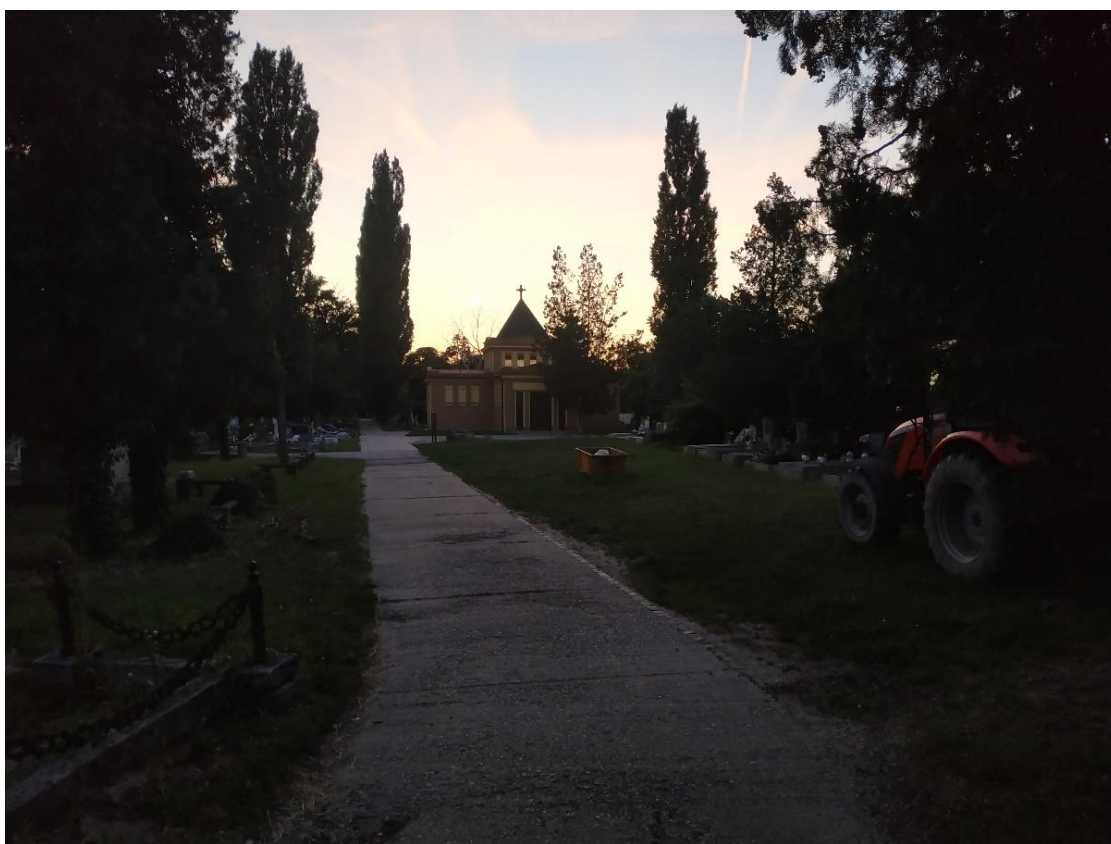

Obrázok č. 3 a č. 4. Les nachádzajúci sa medzi riekou Dunaj a obchodným domom Lidl zo dňa 29. 6. 2019 s kalamitným výskytom komárov

Obrázok č. 5 a 6. Mestský cintorín dňa 29.6.2019 bez kalamitného výskytu komárov i vo večerných hodinách

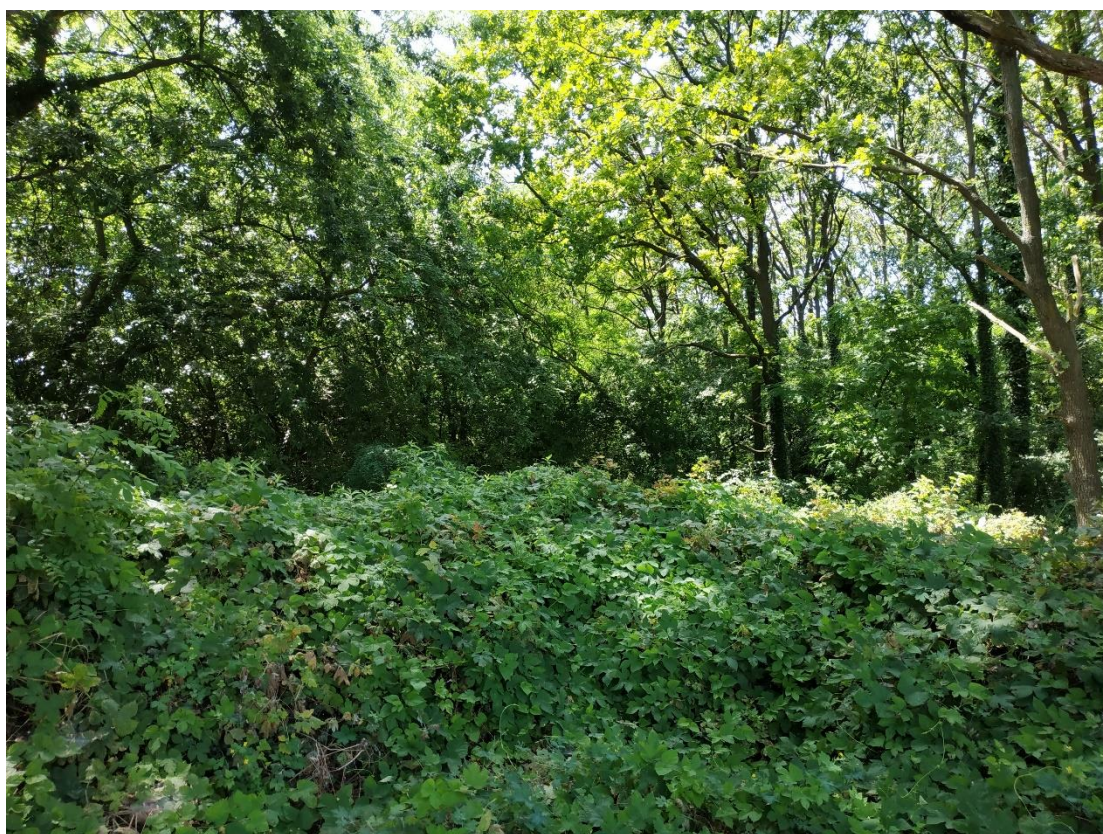

Obrázok č. 7 a 8. Svätýjanská ulica a sídlisko v okolí, dňa 29.6.2019 bez kalamitného výskytu komárov i vo večerných hodinách

Obrázok č. 8. Lokalita Nová Stráž, dňa 29. 6. 2019 i vo večerných hodinách bez kalamitného stavu komárov

Obrázok č. 9. Lokalita Nová Stráž – les nachádzajúci sa v blízkosti ľudských obydlií, dňa 29. 6. 2019 bez kalamitného stavu komárov

Obrázok č. 10. Pokosený porast medzí hrádzou a inundovaným lesom v lokalite Nová Stráž, dňa 29. 6. 2019 bez kalamitného výskytu komárov

Obrázok č. 11. Pokosený park pri Dôstojníckom pavilóne – bez výskytu komárov

Obrázok č. 12 a 13. Pri kúpalisku, dňa 29. 6. 2019 bez zvýšeného výskytu komárov

Obrázok č. 14. Penzión Kajak pri rieke Váh, dňa 29. 6. 2019 s kalamitným výskytom komárov (komáre útočili aj za slnečného dňa)

Obrázok č. 15. Hrádza pri rieke Váh, dňa 29. 6. 2019 s kalamitným premnožením komárov

Obrázok č. 16. Rekreačné územie pri rieke Váh, dňa 29. 6. 2019 s kalamitným premnožením komárov (za chatami v hrádzovom území sú stále liahniská komárov)

Obrázok č. 17. Rekreačné územie Apáli, dňa 29. 6. 2019 s kalamitným premnožením komárov

Obrázok č. 18. Rekreačné územie Apáli, dňa 29. 6. 2019 s kalamitným premnožením komárov; larvy som vo vodách nenachádzal

Obrázok č. 19. Les v PR Apáli v úseku medzi Železničnou traťou a lokalitou Lándor, dňa 29. 6. 2019 so silným kalamitným premnožením komárov